

SCHERZANDO

REVISTA CATALANA MUSICAL

ANY XV.

GIRONA, X FEBRER M.CM.XXIV.

NVM. CXLX

Conferència donada per En Climent Lozano a l'«Orfeó Nuria»

PARSIFAL

II

CTE SEGON: *Parsifal*, sortint del temple, s'en és anat vagant, solitari. Ha sortit dels dominis de Montsalvat i penetra en els del bruixot «Klingsor».

Aquest sab, per la seva ciència diabòlica, que un ésser predestinat, ignoscent i pur, ha de rescatar la sagrada llança. Sab qu'un jovincel càndid i foll ha entrat en sos dominis, i prepara els seus paranys, i els seus instruments de seducció per combatre'l.

Decoració. Som al castell encantat de «Klingsor». Simbols cabalístics, instruments nigromàntics. El bruixot està davant un mirall diabòlic que li mostra tot el que passa a una gran distància. Invoca a «Kundry», l'adorm i li ordena d'anar a l'encontre de *Parsifal*, i de seduir-lo.

Mentrestrant, *Parsifal* ha vençut als primers enemics que li barraven el pas. S'acosta al jardí encantat.

La decoració desapareix, donant instantàniament lloc a un jardí esplèndid, d'exuberant vegetació.

Parsifal, entra al jardí encantat, i es veu totseguit voltat de les noies flors que, incitants i provocatives, procuren seduir-lo. Però és debades; ell vol seguir sa via. El detura la veu de «Kundry», que sorgeix, esplèndida de bellesa, d'una mata de flors. Ella logra entendre el cor del donzell, parlant-li de sa mare «Herzelaida». Fins arriba a ajuntar sos llavis amb els del jove heroi.

Mes *Parsifal* es redressa sobtadament, presa de gran engoixa, rebutja «Kundry», car la seva inconsciència ha finit, comprèn ara tota la maldat d'ella, i veu en la seva imaginació el rei «Anfortas» sofrint terriblement en càstic d'haver sucumbit a les malignes arts de «Kundry»

Horroritzat de la seva feblesa, implora la pietat divina, resistint les súpliques de la seductora. Vol fugir d'ella, mes algú li barra el pas.

Es «Klingsor», armat de la sagrada llansa, aquella llansa qu'un dia prengué a «Anfortas». Llensa l'arma contra *Parsifal*, mes la llansa queda sospesa sobre d'ell; la seva puresa fa el miracle. *Parsifal* l'agafa i traça en l'espai amb la llansa el signe de la creu. El castell i el jardí s'ensorren com engolits per un terratrèmol. Resta aixís desfet l'encantament, destruïda la potencia infernal de «Klingsor».

Tercer acte: L'heroi *Parsifal*, conscient de sa missió, s'encamina a la recerca del Graal, vol redimir «Anfortas» guarint-lo de sa terrible ferida. Té ja la revelació de que és ell, el pur, l'ignoscent, qui és elegit per Déu per realitzar l'obra redemptora. Mes no trova fàcilment el camí de Montsalvat i va errant pel món, passant grans perills i combats. Però no vol servir-se mai de la sagrada llansa que vol tornar immaculada als dominis del «Graal». És armat cavaller de la cort del rei «Artús», però adopta la armadura negra fins que sa sacra missió sigui complerta.

Un matí de primavera, després de molt temps de vagar, veu una cabana prop de una font. S'hi acosta. Allí hi ha un vell venerable. És «Gurnemanz». Es troba, doncs, en els dominis de Monsalvat.

I aquest es el principi de l'acció del acte tercer.

A l'escena es veu una pobra cabana d'ermità. És matinada. «Gurnemanz», considerablement envellit, sent un crit feréstec. Qui l'ha donat és «Kundry» que es troba entre les mates mig erta, rígida. La fa revifar, li parla. Ella sembla haver perdut l'ús de la paraula. Mes si sos vestits son semblants als que portava al primer acte, la seva mirada i els seus moviments han perdut son aspecte salvatge. Tot en ella es humilitat, sotmissió.

De sobte s'acosta un guerrer amb negre armadura, porta una llansa a la mà. En «Gurnemanz» li ofereix ensenyar-li el camí, si és que s'ha perdut, però no obté resposta. Aleshores li adverteix, que per ser aquell dia divendres sant, no pot entrar cap home armat en aquell sagrat lloc.

El guerrer, sens dir paraula, planta la llansa en terra, diposita en terra, al costat de la llansa, l'escut i la espasa, s'alsa la visera, es treu el casc, i es prosterna de genolls davant la llansa, orant fervorosament.

Admirat en «Gurnemanz», reconeix l'heroi *Parsifal* i la llansa sagrada. Pres d'admiració sobrehumana, el saluda com a rei, com a redemptor.

Ja li treuen l'armadura, «Kundry»; com una nova Maria Magdalena, li renta i ungeix els peus i els aixuga amb sa pròpia caballera. En «Gurnemanz» li ungeix el cap amb perfums, consagrant-lo rei de Montsalvat.

Parsifal beneeix la pecadora i vessa sobre el cap d'ella l'aigua baptismal, proment-li la salvació eterna.

La primavera extén ses gales sobre tota la Natura. És mig dia. Se sent el so llunyà de les campanes del Sagrat Temple. «Gurnemanz» revesteix *Parsifal* de la túnica blanca i del mantell dels cavallers del Graal. S'encaminen tots tres amb «Kundry» vers el Temple.

Una decoració panoràmica movable transforma gradualment l'escena com en el primer acte, transportant l'espectador a l'interior del Temple del Graal.

Les campanes branden lúgubrement.

«Titurel», el vell pare d'«Anfortes», ha sucumbit a la fonda pena que li produïa el veure que el Graal, que ell rebé un jorn dels Angels, no resplandia ja a causa del pecat del seu fill. Els cavallers volten el cadavre de «Titurel», i demanen a «Anfortes», que els mostri encare una vegada el càlzer diví; ell s'hi nega, doncs cada vegada sent amb més violència el pes de la seva culpa i de la seva indignitat. Insisteixen amb més premura els cavallers, «Anfortas» aleshores s'estripa els vestits, descobreix sa ferida, i demana als cavallers que li enfonzin al pit llurs espases.

Els reculen aterroritzats.

En aqueix precís moment entra al Temple *Parsifal*, seguit de «Gurnemanz» i de «Kundry».

Parsifal s'acosta a l'infortunat «Anfortas».

Amb la punta de la sagrada llansa li toca la ferida, dient-li.

—Sols l'arma que l'ha produïda, pot curar ta ferida.

El rostre d'«Anfortas» pren una expressió extàtica: està curat.

Parsifal treu de l'arca on está tancat el Graal, el descobreix. Una llum celestial il·lumina la santa relíquia i la sang del Salvador brilla dins el càlzer.

Els cavallers, agenollats, resen.

El nou rei del Graal, *Parsifal*, alça el càlzer i beneeix els cavallers. Una coloma devalla voleiant dolçament damunt del càlzer: és la renovació del pacte de divinal amor.

«Kundry», amb emoció extàtica, cau suaument inanimada.

Les veus angelicals que venen de l'alçària, proclamen:

—Oh celestial prodigi! Glòria al Redemptor!

Escena de la consagració. — Interior del Temple del Sant Graal. Arriven els cavallers del Graal i es disposen al voltant de dues grans taules paral·leles, on no hi ha altre cosa que càlzers.

Entren escuders i infants, travessant l'escena. Agegut sobre una llitera i con-
duït per patges i escuders, arriba el rei Anfortas. S'asseu penosament davant d'una
taula de marbre.

Dos patges porten una arca on es tancat el Graal, la deixen damunt de la taula de
marbre; altres dos porten cistelles i àmfores amb el pa i el vi.

La veu del vell «Titurel», que està reclòs en un nitxo vora del seient d'Anfortas,
excita al seu fill a descobrir el Graal, cosa que és decideix a fer després d'una dura
resistència.

Veus angelicals que venen de l'alçària canten, repetint les paraules divines: «Pre-
neu mon cos, preneu ma sanc».

Els patges descobreixen un antic càlzer de cristall i el posent damunt del altar,
devant d'Anfortas. Queda l'escena completament fosca.

Un raig de llum enlluernador ve de la cúpula, inondant de claror el càlzer.

Anfortas, transfigurat, alça el Graal, el balanceja suaument de dreta a esquerra i
vers el nitxo de «Titurel», consagrant el Pa i el Vi. La llum de dalt es va esmortuint,
i la claror del temple va augmentant.

Els patges tanquen novament el càlzer en son estoig, distribuïnt el Pa i el Vi con-
sagrats entre els cavallers que cel·lebren aixís l'àpat.

Els cavallers un cop finit l'àpat, s'abracen solemniament. «Anfortas» és dipositat
sobre sa llitera. Surten lentament.

Se senten, com un eco llunyà, les veus angelicals que canten.

Pau en la fe. —Aqueixa escena grandiosa, traduïda musicalment amb una mages-
tat imponderable, adquireix amb la presentació escènica un relleu immens.

Amb la riquesa de sonoritats de l'orquestra, el decorat, els efectes de llum, les
veus interiors (algunes canten desde la cúpula o part superior d'escenari) queda com-
pletat un quadre vivent, verament emocionant.

És d'observar la distribució dels corals en la frase «Pau en l'amor, pau en la fe».
Comença la frase en les veus més baixes i va remontant-se fins en les més agudes;
diria's una fumareda d'incens, elevant-se i perdent-se en l'infinit.

L'efecte es colpidor, meravellós, ideal. *Parsifal* és una de les obres més definiti-
ves, més espirituals que ha produït el geni humà.

CLIMENT LOZANO

Associacions de Música

GIRONA. — Concert IV, segon curs. Executants: Costa, violinista; Vilalta pianista. — Obres: I. «Sonata» en *mi bemol major*, op. 12 n.º 3. Adagio con Spirito. Adagio con molta espressione. Rondo: Allegro molto. Piano i violí; Beethoven. — II. «Sonata» en *la major*. Allegro ben moderato. Allegro. Recitativo-Fantasia. Allegro poco mosso. Piano i violí; C. Franck. — III. «Oració al Maig» i «Les Birbadores», Toldrá; «Arioso», Bach; «Après un rêve», Fauré; «Dansa del bruixot», Burleigh; «Cançó índia», Rimsky-Korsakow; «Tambourin chinois», Kreisler; violí i piano.

REUS. — Curs III, concert XXII. Executants: Cor de Cossacs del Kuban. Mestre director: Serge Sokoloff. — Obres: I. «La tarda», Swensen; «El Uchnem», cant dels remers del Volga i «Krasny-Sarafan», cançons arreglades pel mestre Sokoloff; «Pregharia» del cossac abans de la batalla, Kolatiline; «La llegenda de Crist», Tchaikowsky. — II. «L'Estrella del Nord», Glinka; «Dos gegants», Nepravnik; «Pot-pourri rus», cançó arreglada pel Mestre Sokoloff; «La nit de l'amor», serenada, Abt. — III. «Serenada», Marchner; «Zozulia», de l'òpera *Els esclaus*, Nischensky; «Mar», Choumoff; «Sota la neu», Warlamoff; «Marxa-Senyal», Kolatiline.

PREMIS MUSICALS

Eusebi Patxot i Llagustera

V CONCURS. — ANY 1923

N'Eusebi Patxot i Llagustera, pianista empordanès, natural de Sant Feliu de Guixols, morí en aquella ciutat el 12 de juny de 1893, a l'edat de 47 anys.

L'Orfeó Català de Barcelona, associant-se als desitjos d'En Rafel Patxot i Jubert, el qual amb aquests Premis musicals ha volgut honorar pietosament i escaienta la memòria del seu difunt pare, endreça als compositors catalans i als musicògrafs en general el present cartell:

- I. Premi de 4,000 pessetes al millor Poema simfònic per a gran orquestra.
- II. Premi de 2,000 pessetes (extraordinari, per no haver-se adjudicat en el Concurs anterior), a la més important col·lecció, tant en quantitat com en qualitat, d'obres antigues (vocals, instrumentals o mixtes) d'autors de terres de llengua catalana (Ca-

talunya, Balears, València, Roselló, etc.) anteriors a l'any 1650, no publicades en notació moderna.

Cada col·lecció haurà d'anar acompanyada de dades relatives als originals transcrits (lloc on es troben, descripció dels originals, data d'impressió i lloc si es tracta d'originals impresos, dades biogràfiques dels autors si són poc o gens coneguts i si s'en poden haver, etc.), i d'una fotografia d'una de les pàgines de música de cada original. Si es tracta d'impresos, deurà també acompanyar-se fotografia de la portada.

Els compositors que concorrin al tema I del present Concurs han d'èsser de terres de llengua catalana (Catalunya, Balears, València, Roselló, etc.) o han de tenir, quan menys, deu anys de residència en alguna de les encontrades on es parla la llengua nostra. L'Orfeó Català podrà exigir dels autors premiats la documentació necessària per a justificar aquesta condició.

Els concursants al tema II no és obligatori el que siguin de naturalesa catalana.

Les composicions no hauran d'èsser escrites de mà dels mateixos autors, sinó de copista, procurant en elles la major claredat.

En publicar-se alguna de les composicions premiades, serà obligatori estampar, en el lloc més escaient, que l'obra ha estat premiada en els Concursos Eusebi Patxot i Llagustera, devent-així mateix precisar l'any corresponent.

En Rafel Patxot i Jubert es reserva el dret de publicar aquelles composicions premiades que bé li sembli, retenint del producte de la llur venda les despeses de publicació i deixant a benefici dels autors els rendiments successius.

L'Orfeó Català es reserva el dret de fer executar, sempre que vulgui, les composicions premiades, els manuscrits de les quals passaran a formar part del seu Arxiu-Biblioteca i en cap cas podran sortir-ne. Si l'autor d'alguna de les obres premiades ne desitja còpia, l'Orfeó Català la farà treure, essent-ne la despesa a càrrec de l'autor.

La propietat de les obres premiades queda a favor de llurs autors.

És potestatiu del Jurat el deixar d'adjudicar els premis, en tot o en part, per raó del magre valer de les obres presentades.

Les composicions s'enviaran a l'Orfeó Català (carrer Alt de Sant Pere, 13, Barcelona) a nom de Joan Salvat, Secretari dels Concursos Eusebi Patxot i Llagustera, i cada una d'elles portarà un lema. Les que obtin al tema I hauran d'èsser rigorosament inèdites.

Terme d'admissió: Fins per tot el dia 15 d'agost de 1925.

El veredicte del Jurat es farà públic el dia 1.er de desembre de 1925.

Per a conèixer els autors premiats quan es publiqui el veredicte del Jurat, aquest demanarà l'enviu d'uns quants compassos de la composició premiada, acompanyats del nom i residència del guanyador del premi. Els autors premiats seran degudament con-

vocats a recullir els premis en una data compresa dintre dels tres mesos següents a la publicació del veredict. Els compositors que, en circumstàncies normals i havent estat convocats per tres vegades, no es presentin a recullir els premis dintre els tres mesos senyalats, s'entendrà que renunciïn als drets llurs.

Les obres no premiades es retornaran a llurs autors durant els tres mesos següents a la publicació del veredict, mitjançant la presentació del lema i els sis primers compassos. Les que no es retirin durant dit terme, l'Orfeó Català es desentén del compromís de guardar-les.

El Jurat del present Concurs serà el mateix que actuarà per al III Concurs dels Premis Musicals Concepció Rabell i Cibils, Vda. Romaguera.

Barcelona, 1.er de desembre de 1923.—*Joaquim Cabot*, President de l'Orfeó Català.—*Pasqual Boada*, Secretari de l'Orfeó Català.

Noticiari

La Orquestra Pau Casals acaba de ésser subvencionada per l'Ajuntament de Barcelona amb la quantitat de vint mil pessetes. Era un deure que la corporació barcelonina tenia amb el nostre gran Casals, el qual s'ha manifestat amb desinteressada abnegació dotant a la gran urb de una entitat orquestral consagrada ja com a una de les primeres del món.

§ El mestre Baró, que venia desempenyant el càrrec de professor interí de música i cants escolars del Grup Escolar, ha sigut confirmat en dit càrrec, en propietat, per l'Ajuntament en premi als serveis excel·lents prestats en tot el temps que actuà.

El nomenament del mestre Baró ha sigut justament elogiat, car sos treballs portats a cap amb el assentiment unànim de la opinió pública, li ha valgut la distinció rebuda, de la qual tenim la seguretat que ha de reportar grans ventatjes als escolars que actuen sots la seva direcció.

§ Se organitza per la propera Quaresma a l'Ateneo Social Democràtic un festival de Orfeons, prenent-hi part «El Rossinyolenc», de Salt, sots la direcció de En Didac Bover; «Orfeó Joventut» de Sarrià i «Orfeó Cants de Pàtria» de l'Ateneo, ambdós dirigits pel mestre Baró.

§ Com ja havíem anunciat, la Associació de Música preparava, com a concert del corrent febrer, un aconteixement artístic amb la vinguda del Chor Nacional d'Ukrània.

Després de laborioses gestions, s'havia arribat a l'acord de fixar, com a data del

concert, el dia 13 del corrent mes, quan, sobtadament, el «Chor» demana rectificació de data, oferint el dia 18 del corrent. S'accepta la nova data, i quan la J. D. de la Associació esperava l'acús de rebut de la acceptació, es deixen de rebre notícies del «Chor».

Fetes les degudes investigacions, la J. D. de la Associació s'ha assabentat de que el Chor Nacional d'Ukrània ha suspés la «tournee» que organitzava per Espanya.

Reempreses les gestions per organitzar un nou concert, la Junta Directiva té la satisfacció de poder fer públic que desaparegudes les dificultats que impediren la vinguda del Quartet Zimmer, de Brusseles, el passat gener, aquesta famosa entitat musical ha acceptat l'encarregar-se del concert corresponent a aquest mes.

A darrers de l'actual o a primers de març, doncs, el Quartet Zimmer, reputat com un dels primers del món en el conreu de la «Música da Cámara», farà sa presentació davant dels socis de la Associació de Música gironina.

§ Llegim: «Grans polèmiques s'han originat per raó de les agrupacions, que organitzades per empresaris molt destres, recorren el món, fent *tournees* artístiques amb el nom de Cantors de la Capella Sixtina, dirigides la una pel Mestre Rella, l'altre pel Professor Casimiri, de lo qual en resulta que no són tals chors Sixtins: tot lo més hi pot haver algun chorista que n'hagi desertat; però els altres són un recull de cantaires de les Basíliques romanes i, per les veus blanques en sa major part, foren reclutats a la província de Novara, sense que mai hagin vist el Vaticà.

Aquestes *tournees* porten descrèdit a la verdadera Institució centenària Vaticana o a la dignitat papal, puix és un abús; es demana a S. S. que hi intervinga per fer-ho cessar.

La Capella Sixtina no es mou del Vaticà, ni siguié mai una agrupació musical com les altres; mes sí un ente moral que, per decoro de la Santa Sede, fou canònicament constituït i a la dependència directa dels Pontífex, qual missió exclusiva es la d'acompanyar amb el seu cant les funcions del «Sacro Palazzo».

Tenien abans legislació pròpia que regulava son funcionament; eren tots, «demés de la veu apta», bons compositors i dirigien per torn les funcions ordinàries. Allotjaven i allotgen en cases propietat del Vaticà, podien usar segell especial; tenen en el Cementiri de la Valicella lloc propi e infinitat de privilegis. Tot això per conservar la dignitat d'aquells cantaires, i sobretot l'estil amb tota sa severa puresa.

Per lo tant, aquells «sixtinos» que vingueren a Barcelona, i que foren objecte de crítiques per ses execucions que no responien a l'ideal, eren disfresses amb trajos dels escolanets de l'òpera *Tosca*.»